

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ СУПЕРЛАТИВНИХ ПРИКМЕТНИКІВ УКРАЇНСЬКОЮ: КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Досліджено особливості вживання англійських прикметників найвищого ступеня порівняння в романі Джоан Роулінг «Harry Potter and the Goblet of Fire» («Гаррі Поттер і келих вогню») та специфіку їх відтворення українською мовою. На основі паралельних перекладних текстів класифіковано суперлативні прикметники за лексико-семантичними розрядами, проаналізовано частоту їх уживання, зіставлено прийоми перекладацьких трансформацій із застосуванням корпусного підходу, розглянуто комплексні комбіновані типи міжмовних перетворень у художньому перекладі.

Ключові слова: прикметник, корпусний підхід, перекладацька трансформація, суперлатив, художній переклад.

Onyshchuk M. Corpus Approach to Translating Superlative Adjectives: the Case of English and Its Ukrainian Version. *The paper discusses the use of English superlative adjectives in the novel «Harry Potter and the Goblet of Fire» by Joan Rowling and rendering peculiarities into the Ukrainian language. Regardless their well-elaborated linguistic status, superlatives remain a subject of scientific research due to their increasing relevance in contrastive and translation studies, heading for a comparative research across different languages. The issue of transformations in literary translation applied to render English superlative adjectives into Ukrainian appears partly studied and, therefore, requires a more detailed analysis, which determines its relevance. The article targets at examining specificity of superlative adjectives representation in the translated corpus (English and its translated version in Ukrainian). To reach this aim, a number of tasks should be carried out: 1) to identify superlative adjectives in the novel, determine frequency of their use; 2) to systematize and compare data obtained during translation analysis, and reflect upon the noted tendencies; 3) to carry out a comparative analysis of translation transformations with regard to superlative adjectives and to discuss the tools applied in the contrasted English and Ukrainian languages.*

The article proves the applicable use of corpus approach towards analysing representation of the grammatical category through interlingual modifications in literary translation, reveals the combined and complex nature of translation transformations. The findings demonstrate an uneven distribution of Ukrainian superlative adjective correlates and certain semantic category shifts. Frequent application of grammatical transformations during translation is conditioned by syntactic differences in the contrasted languages. The study contributes to the contrastive grammar of English and

Ukrainian languages, as well as to the general theory of translation. The obtained results can be used in translation and corpus linguistic studies that determine the most common ways of reproducing English superlative adjectives.

Key words: *adjectives, corpus approach, superlative, transformation, literary translation.*

Вступ

Категорія ступенів порівняння прикметників тривалий час була предметом наукових розвідок, а зараз ця тема почала набувати більшої актуальності, отримавши розвиток у зівставних дослідженнях різносистемних мов (К. Лернер, В. Куперман, В. Херberman, Т. Анохіна, Л. Буднікова). Питання операційного процесу перекладу прикметників найвищого ступеня порівняння та міжмовних перетворень з англійської українською потребує поглибленого аналізу.

Мета пропонованої наукової розвідки — виявлення специфіки відтворення прикметників найвищого ступеня порівняння в процесі перекладу текстів з англійської українською мовою. Досягнення окресленої мети передбачає необхідність вирішення таких завдань: 1) укласти реєстр прикметників найвищого ступеня на матеріалі роману Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню» (J. Rowling, 2016) з визначенням частоти вживання одиниць; 2) здійснити порівняльний аналіз перекладацьких трансформацій на відтворення аналізованих одиниць українською мовою; 3) систематизувати отримані в процесі аналізу дані з кількісним обчисленням результатів дослідження та схарактеризувати виявлені тенденції. Об'єкт дослідження – прикметник як частина мови, зокрема лексико-семантична група якісних прикметників з основною морфологічною властивістю – категорією ступенів порівняння. Предметом дослідження є специфіка відтворення англійських прикметників найвищого ступеня українською мовою. Джерельну базу становить перекладний корпус разом із вибіркою англійських прикметників-суперлативів (80 од.) загальною кількістю 199 слововживань, відібраних з англomовного роману Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню», та їхні відповідники в українському перекладі авторства В. Морозова (Ролінг, 2017).

Методи дослідження

У дослідженні застосовано спеціальні лінгвістичні методи (Селіванова, 2008): *описовий* для формування теоретичної бази подальшого

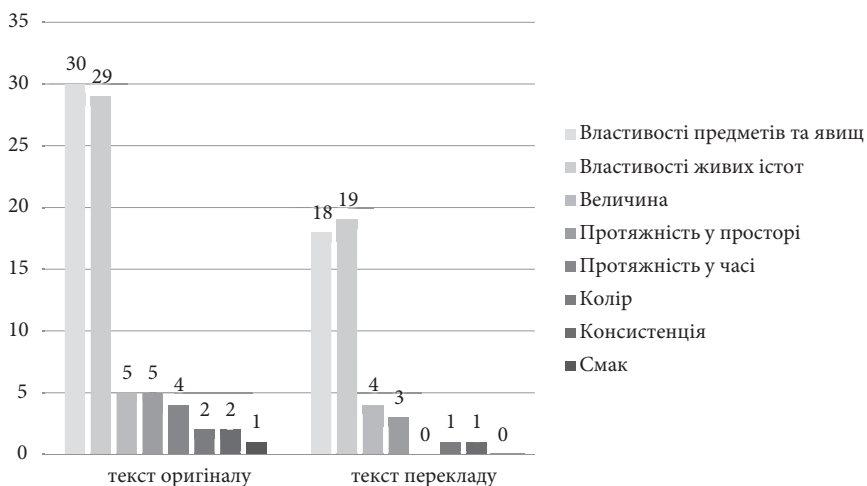
аналізу досліджуваних одиниць і визначення ролі прикметників найвищого ступеня в мовній системі; *структурний*, що реалізується в *трансформаційному аналізі* для опису міжмовних перетворень (Максимов, 2012); використано *корпусний підхід*, який дав змогу дослідити функціонування аналізованих одиниць у мовленні та специфіку їх відтворення українською мовою на основі перекладного корпусу текстів (Дарчук, 2008; Демська-Кульчицька, 2005); шляхом процедури *кількісного підрахунку* здійснено систематизацію результатів.

Виклад основного матеріалу

Через відсутність однастайності науковців щодо поділу англійських прикметників на розряди за семантичною ознакою зарубіжні лінгвісти пропонують класифікації з різною кількістю семантичних розрядів (Алексеева, 2007; Малих, 2009; Херberman, 1999). Однак більшість із них не бере за основу традиційну таксономію, де згруповано відносні та якісні прикметники в окремі лексико-семантичні групи. Оскільки аналізовані прикметники найвищого ступеня належать до групи якісних (Вихованець, 2003; Горпинич, 2004; Грищенко, 2002; Пономарів, 2008; Гром'як, Ковалів, & Теремок, 2010), застосовуємо традиційну класифікацію. За О. Пономарівим (Пономарів, 2008), якісні прикметники можуть позначати ознаки, що сприймаються органами чуття (колір, величина, смак, консистенція тощо), протяжність у просторі, протяжність у часі, духовні або фізичні властивості живих істот, властивості предметів і явищ, надання оцінки. Однак в англійській мові існують інші класифікації прикметників за значенням (Baker, 2003; Carter, & McCarthy, 2006; Cabredo Hofherr, & Matushansky, 2010).

Пропоноване дослідження ґрунтується на порівнянні репрезентованості аналізованих одиниць у перекладному корпусі з їхньою подальшою кількісно-якісною характеристикою. На матеріалі оригінальної та перекладної версії роману виявлено 80 неповторюваних англійських прикметників-суперлативів, використаних у 199 слововживаннях. Припускаємо, що така відмінність пояснюється застосуванням різних видів міжмовних перетворень якнайточнішої передачі змісту вихідного повідомлення та забезпечення адекватності перекладу (Живіцька, 2015; Лощенова, 2015; Максимов, 2012). У діаграмі нижче представлено кількісний розподіл одиниць за цими розрядами.

Під час перекладу художньої літератури добір міжмовних відповідників ускладнюється посиленням ролі прикметників у тексті, адже, будучи епітетами, вони виконують важливу функцію створення та індивідуалізації образу, збагачують слова особливими значеннями й емоційним сенсом (Гром'як, Ковалів, & Теремок, 2010: 238). Цей факт визначає необхідність застосування перекладацьких трансформацій з метою якнайточнішого відтворення змісту вихідного повідомлення та забезпечення адекватності перекладу.

Діаграма 1. Зіставна характеристика прикметників найвищого ступеня порівняння та їхніх українських відповідників (на матеріалі роману Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню» та його перекладу українською)

Для здійснення порівняльного аналізу міжмовних перетворень застосовуємо класифікацію, запропоновану українським перекладознавцем С. Максимовим (2012), за якою розглядатимемо трансформації двох типів: граматичні та лексико-семантичні. У процесі аналізу перекладацьких перетворень, застосованих для відтворення прикметників найвищого ступеня порівняння українською мовою в романі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню», виявлено, що найчастотнішим способом перекладу аналізованих одиниць у творі є дослівний, тобто відтворення за допомогою прямих відповідників без будь-яких граматичних чи лексико-семантичних змін. Детальний

опис операційного процесу репрезентації прикметників-суперлативів у перекладеному тексті поданий нижче.

Приклади: [1] (англ.) *He walked over to Fred, pulled the letter out of his hands, and began attaching it to the leg of **the nearest** barn owl;* (укр.) *Він підійшов до Фреда, взяв листа й почав прив'язувати до лапи **найближчий** сові.* У наведеному прикладі прикметник найвищого ступеня *the nearest* перекладено за допомогою граматичної заміни повним міжмовним відповідником *найближчий*.

Серед граматичних заміни, що їх часто застосовано в тексті перекладу, найпоширенішими є два перші типи перетворень: заміна слова однієї частини мови таким, що належить до іншої; заміна однієї форми слова іншою формою; заміна однієї синтаксичної конструкції іншою. Пор.: [2] (англ.) *Our youngest champion is **quickest** to get his egg!*; (укр.) *Наш наймолодший чемпіон **найспритніше** оволодів яйцем!* У цьому фрагменті прикметник-суперлатив мови оригіналу замінено на прислівник найвищого ступеня порівняння з подібним значенням. [3] (англ.) *Hedwig had not approved of these **flashy** intruders; she had been **most reluctant** to allow them to drink from her water tray before flying off again;* (укр.) *Гедвіґа несхвально поставилася до цих **пістрявих** самозванців. Вона з **великою неохотою** дозволила їм перед відльотом напиться води зі своєї тарілочки.* У процесі перекладу прикметник найвищого ступеня порівняння в мові оригіналу замінено іменником, тобто він не зберігає той самий лексико-граматичний клас, як наведено нижче: [4] (англ.) – *Let's see, – he said, in his **silkiest** voice;* (укр.) – *Отже, так, – промовив він **шовковим** голосом.* Для перекладу прикметника найвищого ступеня порівняння використано якісний прикметник без ступенювання.

Другим за кількісною репрезентативністю типу міжмовних перетворень є прийом смислового розвитку із заміною прямого словникового відповідника контекстуальним, логічно пов'язаним із першим. Пор.: [5] (англ.) *Always modest, our Ced, always the gentleman... but **the best** man won, I'm sure Harry'd say the same, wouldn't you, eh?;* (укр.) *Завжди він такий скромний, наш Сед, завжди такий шляхетний... але ж виграє **сильніший!** Не сумніваюся, що й Гаррі це підтвердить!* [6] (англ.) *...even though he was supporting Ireland, Krum was **the most exciting** player on the field;* (укр.) *Хоч він і підтримував Ірландію, але ж*

Крум явно був сьогодні **найефектнішим** гравцем. В обох прикладах український прикметник не вважаємо словниковим відповідником слову мови оригіналу (*the best* має прямий еквівалент українською *найкращий*, *the most exciting* – *найбільш хвилюючий*), однак контекстуально вони ними є.

У тексті фіксуємо випадки упущення аналізованої одиниці, імовірно, з метою уникнення надлишкової інформації. Пор.: [7] (англ.) *Now, however, he was wearing **the strangest** assortment of garments Harry had ever seen...*; (укр.) *Але такого вбрання, як ельф носив зараз, Гаррі бачити ще не доводилось*. Зафіксовано також часті випадки упущення перекладу конструкцій, до складу яких належать аналізовані одиниці, пор.: [8] (англ.) – *Well, Dumbledore, – said Karkaroff, displaying his yellowing teeth **to their fullest extent**, – we are all protective of our private domains, are we not?*; (укр.) – *Дамблдор, – сказав Каркароф, показуючи свої жовті зуби, – ми всі захищаємо наші приватні володіння, адже так?* У цьому прикладі випущено інтенсифікатор *to the fullest extent* для спрощення структури в українськомовному перекладі.

Частина міжмовних корелятивів виявлена шляхом застосування прийому диференціації значень – перекладу слова / фрази за допомогою словникових синонімів за відсутності повного відповідника. Пор.: [9] (англ.) *I tell you now take the steps I have suggested, and you will be remembered, in office or out, as one of **the bravest and greatest** Ministers of Magic we have ever known*; (укр.) *Кажу тобі, послухайся моїх порад, і тебе запам'ятають як **найвідважнішого** і **найвизначнішого** міністра магії*. У наведеному прикладі до англійських прикметників *the bravest, the greatest* на вибір перекладача дібрані найбільш відповідні за змістом словникові варіанти: *найвідважніший* та *найвизначніший* відповідно.

У досліджуваному матеріалі простежується застосування антонімічного перекладу – заміни концепту мови оригіналу зі зміною структури речення з метою повного відтворення змісту. У процесі перекладу роману такий тип міжмовних перетворень застосовано до словосполучення / речення з аналізованими одиницями. Пор.: [10] (англ.) – *Ah, I see, – said Moody softly. – Got Potter's **best interests** at heart, have you?*; (укр.) – *Зрозуміло, – м'яко сказав Муді. – Близько до серця береже Поттерові **проблеми**?* У вихідному тексті вжито

іменник, посилений прикметником найвищого ступеня з позитивним значенням, а в перекладі – іменник із радіально протилежним негативним значенням. Пор.: [11] (англ.) – *Harry, just go down to the lake tomorrow, right, stick your head in, yell at the merpeople to give back whatever they've nicked, and see if they chuck it out. **Best you can do, mate;*** (укр.) – *Гаррі, ти піди завтра до озера, встроми голову у воду, крикни русалкам та водяникам, щоб віддали поцуплене, і подивися, чи вони тебе послухають. **Більше ти нічого зробити не можеш.*** Сталий вислів *to do the best* означає *докладати всіх зусиль*, однак у контексті речення набуває значення безвиході. Перекладач застосував прийом антонімічного перекладу з використанням заперечного речення.

В аналізованому матеріалі виявлена повна перестановка сегментів тексту, тобто зміна його структури без збереження структурних зв'язків між елементами, пор.: [12] (англ.) *Harry will just have **to do the best** he...;* (укр.) *Гаррі просто мусить **докласти всіх зусиль**, щоб...* Значення англійського стійкого вислову *to do somebody's best* найкраще передає український стійкий вислів *докладати усіх зусиль*. Очевидно, його вжито для перекладу висловлювання. Важливо, що при цьому відбувається повна зміна структури елемента тексту без збереження початкових структурних зв'язків. Пор.: [13] (англ.) ***If the worst came to the worst**, they were going to drop a bag of Dungbombs, but they hoped they wouldn't have to resort to that Filch would skin them alive;* (укр.) ***У крайньому випадку** вони збиралися жбурнути туди торбинку з какобомбами, та сподівалися, що цього робити не доведеться, адже Філч позривав би їм за це голови.* В англійському тексті вжито ідіоматичний вислів *if the worst came to the worst*, що має значення *в найгіршому разі* (калькований варіант – *в найгіршому випадку*), тому для перекладу застосовано синонімічний вислів із подібним значенням у *крайньому випадку*. При цьому відбувається повна зміна структури елемента тексту без збереження початкових структурних зв'язків.

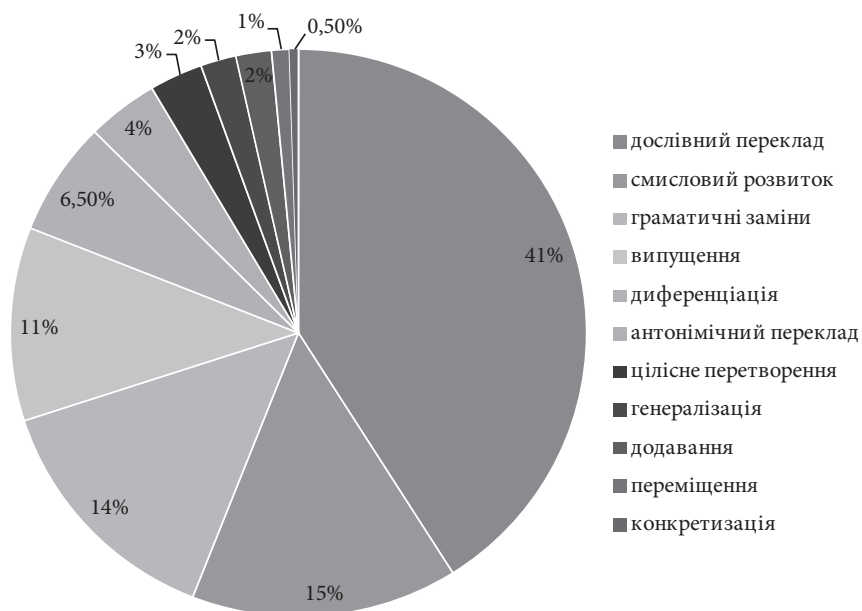
У досліджуваному матеріалі спостерігаємо прийом генералізації значень – заміни слів / фраз із вулжним значенням подібними із ширшим. Пор.: [14] (англ.) ***The largest number** in any dwelling in Britain, I believe. Over a hundred;* (укр.) *Їх тут **повно**. Понад сто.* Словосполучення *the largest number* передбачає наявність певної конкретної кількості. Припускаємо, що вживання саме такого словосполучення є

лише засобом вираження значення *багато*; у перекладі застосовано лексему *повно*, що зберігає значення множини.

З метою компенсації семантичних і граматичних втрат значення перекладач застосовує прийом додавання. Більшість подібних випадків у романі комбінується із заміною найвищого ступеня порівняння на звичайний або заміною частин мови, пор.: [15] (англ.) *I see difficult times ahead for you, alas... most difficult...*; (укр.) *Бачу, що тебе чекають тяжкі часи... неймовірно тяжкі...* [16] (англ.) *He was sanest when he was trying to talk about Voldemort, – said Harry, and Ron winced at the sound of the name;* (укр.) *Кравч був повністю притомний, коли говорив про Волдеморта, – сказав Гаррі, незважаючи на те, що Рон аж здригнувся.* В обох наведених прикладах унаслідок граматичної заміни (найвищого ступеня на звичайний) втрачається сема інтенсивності вияву ознаки, що компенсується за допомогою додавання прислівників *небачено, неймовірно, страшенно, повністю*.

У тексті перекладу простежуємо приклади зміни порядку слів і словосполучень у реченні, що зумовлено відмінностями структури вираження теми й реми в різних мовах. Пор.: [17] (англ.) *...Harry, Ron, and Hermione (the most conspicuous, since they were accompanied by Pigwidgeon and Crookshanks) went first; they leaned casually against the barrier, chatting unconcernedly, and slid sideways through it...*; (укр.) *Першими пішли Гаррі, Рон і Герміона, бо вони найбільше впадали в око з Левконією і Криволопиком. Друзі невимушено притулилися до перегородки і, не перестаючи розмовляти, прослизнули крізь неї боком...* Компоненти речення переставлено так, щоб переклад прозвучав адекватно й природно, некальковано.

Прикметники-суперлативи часто відтворюються за допомогою прийому конкретизації шляхом заміни слів / фраз із більш широким значенням схожими з вужчим. Пор.: [18] (англ.) *I returned to my hiding place far away, and I will not pretend to you that I didn't then fear that I might never regain my powers... Yes, that was perhaps my darkest hour...*; (укр.) *Я повернувся до своєї далекої схованки. Не заперечую, я боявся, що вже ніколи не поверну своєї сили... Можливо, то був найчорніший період...* У перекладному фрагменті проілюстровано здатність прикметника *darkest* позначати будь-який відтінок темного кольору, тоді як використаний для його відтворення український прикметник *найчорніший* має звужене значення конкретного темного кольору.

Діаграма 2. Кількісний розподіл вживання перекладацьких трансформацій за способами відтворення прикметників найвищого ступеня роману українською мовою Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню»

У процесі дослідження перекладу роману не виявлено використання прийому компенсації для відтворення прикметників найвищого ступеня. Проведений кількісний аналіз використаних трансформацій підтверджує, що найпоширенішим способом відтворення прикметників найвищого ступеня є дослівний переклад без використання трансформацій (41%). Найчастіше вживані такі трансформації, як смісловий розвиток (15%) і граматичні заміни (14%). Наступними за частотністю використання під час перекладу є трансформації випущення (11%), диференціації (6,5%), антонімічного перекладу (4%), цілісного перетворення (3%), генералізації та додавання (2%), переміщення (1%), конкретизації (0,5%); трансформацію компенсації в процесі перекладу прикметників найвищого ступеня використано не було.

У результаті проведеного перекладацького аналізу паралельних текстів можемо зробити висновок про фактично комплексний

характер перекладацьких трансформацій для відтворення прикметників-суперлативів, оскільки в процесі дослідження англомовного оригіналу твору і його перекладу українською виявлені приклади комбінування двох або більше видів трансформацій, причому в усіх таких реченнях однією з використаних заміन є граматична. Зафіксовано часте вживання граматичної заміни (а саме відтворення прикметника найвищого ступеня в мові оригіналу за допомогою прикметника звичайного ступеня) в комбінації з антонімічним перекладом із формуванням такої моделі речення. Пор.: [19] (англ.) *Veela were women... **the most beautiful women Harry had ever seen...** except that they weren't they couldn't be human;* (укр.) *Це були жінки... **вродливіших жінок Гаррі ще не бачив...** хоч вони й не були... не могли бути... людьми.* [20] (англ.) *Their thick gray armor; their powerful, scuttling legs; their fire blasting ends; their stings and their suckers, combined to make the **skrewts the most repulsive things Harry had ever seen;*** (укр.) *Твердий сірий панцир, сильні, швидкі лапи, задні частини тіл, що вибухали вогнем, жала й присоски. **Гаррі ніколи в житті не бачив огидніших істот.*** Наведені приклади ілюструють заміну найвищого ступеня прикметника на вищій, деконструкцію зі стверджувальної перетворено на заперечну. У тексті виявлено шість таких прикладів, причому модель речення в мовах оригіналу та перекладу зберігається за аналогією з вищенаведеними прикладами.

Матеріал дослідження також ілюструє комбінації трансформацій граматичної заміни (відтворення прикметника найвищого ступеня в мові оригіналу за допомогою прикметника звичайного ступеня) та додавання. Пор.: [21] (англ.) *He had moaned continually about his old rat, Scabbers, but had been **most upset** when Hermione's cat, Crookshanks, appeared to have eaten him;* (укр.) *Раніше Рон увесь час бурчав на свого пацючка Скеберса, але **страшенно засмутився**, коли подумав, що його з'їв Герміонин кіт Криволапик.* [22] (англ.) *I see difficult times ahead for you, alas... **most difficult...***; (укр.) *Бачу, що тебе чекають тяжкі часи... **неймовірно тяжкі...*** [23] (англ.) *His preoccupation lasted all the way across the sodden vegetable patch until they arrived in greenhouse three, but here he was distracted by Professor Sprout showing the class **the ugliest plants Harry had ever seen;*** (укр.) *Ці думки гризли Гаррі, доки він ішов стежкою між мокрої рослинності до третьої оранжереї. Там його увагу відволікла професорка Спраут, що продемонструвала класові **небачено***

гидкі рослини. Оскільки перекладач використовує граматичну заміну найвищого ступеня порівняння на звичайний, необхідно компенсувати значення інтенсивного вияву ознаки. Для цього використано підсилювальний прислівник (*страшенно, неймовірно, небачено*); у перекладеному тексті роману зафіксовано три такі комбінації.

Зафіксовано також два приклади поєднання граматичної заміни (використання звичайного ступеня прикметника замість найвищого) з диференціацією. Пор.: [24] (англ.) *By Gryffindor, **the bravest** were prized far beyond the rest...*; (укр.) *В Грифіндорі споконвік **мужніх** шанували...* [25] (англ.) *They went into Gladrags Wizardwear to buy a present for Dobby, where they had fun selecting **the most lurid** socks they could find...*; (укр.) *Зайшовши в крамницю чаклунського одягу «Чудові лахи», щоб купити дарунок для Доби, вони добряче там повеселилися: таких **чудернацьких** шкарпеток вони ще не бачили...* В обох вищенаведених прикладах найвищий ступінь порівняння в процесі перекладу замінено на звичайний з огляду на особливості синтаксичної структури використаних речень. До англійських прикметників підібрано найбільш точні, на думку перекладача, словникові відповідники.

Виявлено один приклад поєднання одразу трьох перекладацьких трансформацій: граматичної заміни найвищого ступеня на звичайний, додавання прислівника та диференціації (обрано найбільш відповідний за контекстом лексико-семантичний варіант перекладу лексеми *sane*). Пор.: [26] (англ.) – *He was **sanest** when he was trying to talk about Voldemort, – said Harry, and Ron winced at the sound of the name;* (укр.) – *Кравч був **цілком притомний**, коли говорив про Волдеморта, – сказав Гаррі, не зважаючи, що Рон аж здригнувся.* Отже, під час перекладу прикметників найвищого ступеня з англійської українською мовою граматична заміна може поєднуватися з іншими трансформаціями.

Висновки

Для дослідження специфіки відтворення прикметників найвищого ступеня порівняння в процесі перекладу текстів з англійської українською мовою укладено реєстр таких прикметників на основі корпусу текстів оригіналу й перекладу роману Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню» з визначенням частоти вживання цих одиниць. Кількісні показники засвідчують нерівномірне розподілення розрядів

українських прикметників найвищого ступеня в тексті роману порівняно з англійськими. У статті підтверджено тезу про комбінований тип перекладацьких трансформацій. Виявлено, що найпоширенішим способом відтворення прикметників найвищого ступеня є дослівний переклад без використання трансформацій (41%), оскільки структури англійської та української мов дають змогу дібрати повні відповідники до більшості аналізованих одиниць; найменш уживана трансформація конкретизації (0,5%).

Найчастіше вживаними прийомами міжмовних перетворень виявились смисловий розвиток і граматичні заміни, оскільки під час їх використання перекладач покладається на контекст, що має значний вплив на добір відповідників до прикметників-епітетів у текстах художнього стилю, а комунікативна ситуація часто відіграє визначальну роль для правильної інтерпретації значення. Часте використання граматичних трансформацій для перекладу суперлативних прикметників зумовлене відмінностями синтаксису української та англійської мов.

Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні способів відтворення інших граматичних одиниць різносистемних мов на матеріалі перекладних корпусів.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Алексєєва, І. О.** (2007). *Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови*. Вінниця: Нова Книга.
2. **Білодід, І. К.** (Ред.) (1970–1980). *Словник української мови*. (Т. 1–11). Київ: Наук. думка.
3. **Вихованець, І. Р.,** & **Городенська, К. Г.** (2003). *Теоретична морфологія української мови*. Київ: Либідь.
4. **Горпинич, В. О.** (2004). *Морфологія української мови*. Київ: ВЦ «Академія».
5. **Грищенко, А. П.** та ін. (2002) *Сучасна українська літературна мова*. Київ: Вища шк.
6. **Гром'як, Р. Т.,** **Ковалів, Ю. І.,** & **Теремок, В. І.** (Ред.). (2007). *Літературознавчий словник-довідник*. Київ: Академія.
7. **Дарчук, Н. А.** (2008). *Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту)*. Київ: ВПЦ «Київ. ун-т».
8. **Демська-Кульчицька, О. М.** (2005). Репрезентативність як ознака текстового корпусу. *Українська мова*, 3, 100–107.
9. **Живіцька, І.** (2015). Граматичні перетворення при перекладі прикметників (на матеріалі англійської та української мов). *Вісн. Київ. нац. лінгв. ун-ту*, 18(2), 50–55.
10. **Лощенова, І. Ф.,** & **Нікішина, В. В.** (2014). Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. *Наук. зап. НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Філологічні науки»*, 3, 102–105.
11. **Максімов, С. Є.** (2012). *Практичний курс перекладу (англійська та українська мови)*. Київ: Ленвіт.
12. **Малих, Л. М.** (2011). Статус категорії порівняння в сучасних лінгвістических дослідженнях. *Вестн. Удмурт. ун-та*, 3, 105–110.
13. **Пономарів, О. Д.** та ін. (2008). *Сучасна українська мова*. Київ: Либідь.
14. **Селіванова, О. О.** (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава:

Довкілля-К. 15. **Херберман, К.-П.** (1999). Компаративные конструкции в сравнении. К вопросу об отношении грамматики к этимологии и языковой типологии. *Вопросы языкознания*, 2, 92–108. 16. **Baker, M.** (2003). *Lexical categories: Verbs, nouns, and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press. 17. **Carter, R., & McCarthy, M.** (2006). *Cambridge Grammar of English*. Cambridge: Cambridge University Press. 18. **Cabredo Hoffer, P., & Matushansky, O.** (2010). *Adjectives. Formal analyses in syntax and semantics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

ДЖЕРЕЛА

19. **Ролінг, Дж. К.** (2017). *Гаррі Поттер і келих вогню* (В. Морозов, перекл.). Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га. 20. **Rowling, J. K.** (2016). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury.

REFERENCES

1. **Aliexieieva, I. O.** (2007). *Kurs teoretychnoi hramatyky suchasnoi anhliiskoi movy [Course of theoretical grammar of modern English]*. Vinnytsia: Nova knyha [in Ukrainian]. 2. **Bilodid, I. K.** (Ed.). (1970–1980). *Slovnnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian Language]*. (Vols. 1–11). Kyiv: Nauk. dumka [in Ukrainian]. 3. **Vykhovanets, I. R., & Horodenska, K. H.** (2003). *Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy [Theoretical morphology of the Ukrainian language]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian]. 4. **Horpynych, V. O.** (2004). *Morfolohiia ukrainskoi movy [Morphology of the Ukrainian language]*. Kyiv: VTs «Akademiia» [in Ukrainian]. 5. **Hryshchenko, A. P.** and other. (2002) *Suchasna ukrainska literaturna mova [Modern Ukrainian literary language]*. Kyiv: Vyshcha shk. [in Ukrainian]. 6. **Hromiak, R. T., Kovaliv, Yu. I., & Teremok, V. I.** (Eds.). (2007). *Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk [Literary dictionary-reference book]*. Kyiv: Akademiia [in Ukrainian]. 7. **Darchuk, N. A.** (2008). *Kompiuterna linhvistyka (avtomatychno opratsiuivannia tekstu) [Computational linguistics (automatic word processing)]*. Kyiv: VPTs «Kyiv. un-t» [in Ukrainian]. 8. **Demska-Kulchytska, O. M.** (2005). Reprezentatyvnist yak oznaka tekstovoho korpusu [Representativeness as a feature of the text corpus]. *Ukrainska mova – Ukrainian language*, 3, 100–107 [in Ukrainian]. 9. **Zhyvitska, I.** (2015). Hramatychni peretvorennia pry perekladі prykmetnykiv (na materiali anhliiskoi ta ukrainskoi mov) [Grammatical transformations when translating adjectives (based on English and Ukrainian languages)]. *Visn. Kyiv. nats. linhv. un-tu – Bulletin of Kyiv National Linguistic University*, 18 (2), 50–55 [in Ukrainian]. 10. **Loshchenova, I. F., & Nikishyna, V. V.** (2014). Perekladatski transformatsii yak efektyvnyi zasib dosiahnennia adekvatnosti perekladu [Translation transformations as an effective means of achieving translation adequacy]. *Nauk. zap. NDU im. M. Hoholia. Serii «Filolohichni nauky» – Scientific notes of M. Gogol NDU. Series «Philological Sciences»*, 3, 102–105 [in Ukrainian]. 11. **Maksimov, S. Ye.** (2012). *Praktychnyi kurs perekladu (anhliiska ta ukrainska movy) [Practical translation course (English and Ukrainian)]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian]. 12. **Malix, L. M.** (2011). Status kategorii sravneniia v sovremennykh lingvistycheskikh issledovaniyax [Status of the category of comparison in modern linguistic research]. *Vestn. Udmurt. un-ta – Bulletin of Udmurt University*, 3, 105–110 [in Russian]. 13. **Ponomariv, O. D.** (2008). *Suchasna ukrainska mova [Modern Ukrainian language]*. Kyiv: Lybid. 14. **Selivanova, O. O.** (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy [Modern linguistics: directions and problems]*. Poltava:

Dovkillia-K [in Ukrainian]. 15. **Kherberman, K.-P.** (1999). Komparativnye konstrukcii v sravnenii. K voprosu ob otnoshenii grammatiki k e'timologii i yazykovej tipologii [Comparative constructions in comparison. On the relation of grammar to etymology and linguistic typology]. *Voprosy yazykoznaniiya – Linguistic issues*, 2, 92–108 [in Russian]. 16. **Baker, M.** (2003). *Lexical categories: Verbs, nouns, and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press [in English]. 17. **Carter, R.,** McCarthy, M. (2006). *Cambridge Grammar of English*. Cambridge: Cambridge University Press [in English]. 18. **Cabredo Hofherr, P.,** & Matushansky, O. (2010). *Adjectives. Formal analyses in syntax and semantics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company [in English].

SOURCES

19. **Rowling, J. K.** (2017). *Harri Potter i kelykh vohniu [Harry Potter and the Goblet of Fire]*. (V. Morozov, trans.). Kyiv: A-ba-ba-ha-la-ma-ha [in Ukrainian]. 20. **Rowling, J. K.** (2016). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury [in English].

Онищук Марія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; вул. Тургенівська, 8–14, м. Київ, 01601, Україна.

Tel.: +38-097-120-80-46

E-mail: onyschuk_m@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5671-4788>

Onyshchuk Mariia Ivanivna – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Docent, Associate Professor at the Department of Applied Language Studies, Comparative Linguistics and Translation, National Pedagogical Dragomanov University; 8–14 Turhenivska Str., Kyiv, 01601, Ukraine.

Надійшла до редакції 11 серпня 2021 року

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Онищук М. І. Специфіка відтворення англійських суперлативних прикметників українською: корпусний підхід. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Харків, 2021. Вип. 55. С. 150–163. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.55.14>

АРА: Онищук, М. І. (2021). Специфіка відтворення англійських суперлативних прикметників українською: корпусний підхід. *Лінгвістичні дослідження*, 55, 150–163. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.55.14>